

Ігор Панасов

Леоніг Каденюк

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ.
ЛЮДИ, ЯКІ ТВОРИЛИ ІСТОРІЮ.

КИЇВ | АГЕНЦІЯ «ІРІО» | 2018

УДК-629.78.07-051(=161.2)(092)

П16

Панасов, Ігор

П16 Леонід Каденюк/Ігор Панасов. – К.: «Агенція «ІРІО», 2018. – 128 с., іл. – (Видатні українці).

ISBN 978-617-7453-58-0

Серія книжок «Видатні українці. Люди, які творили історію» — це унікальний проект, який сприяє якісному дозвіллю батьків і дітей. Книжка, яку ви тримаєте в руках, розповість дивовижну історію першого астронавта незалежної України — Леоніда Каденюка.

Історія хлопчика з буковинського села, який завдяки наполегливості та сміливості виріс в першого космонавта в історії України. Йому довелось пройти довгий шлях в 45 років, щоб втілити свою мрію про політ на орбіту Землі. Дитячі враження, навчання у літньому училищі, робота випробувачем, підготовка до космічних перезагрузок — все це стало прологом до головної події його життя. У 1997 році Леонід Каденюк провів більше двох тижнів у космосі разом із міжнародною командою шатлу «Колумбія». Цей політ зробив його символом української космонавтики у всьому світі і одним з головних героїв у історії нашої країни.

УДК-629.78.07-051(=161.2)(092)

Усі права захищено. Жодну частину цієї книжки не може бути відтворено без письмового дозволу власника авторських прав.

© М. Мороз, ілюстрації, 2018

© Видавництво «Агенція «ІРІО»,
оригінал-макет, 2018

ISBN 978-617-7453-58-0

Вигадні Українці

ЛЮДИ, ЯКІ ТВОРИЛИ ІСТОРІЮ

Ви читаєте дітям? Я почала читати сину та доньці ще коли вони були зовсім маленькими. І вже зараз бачу, наскільки правильним було це рішення! Мої діти справжні фанати книг — і я цим дуже пишаюся. Діти надзвичайно потребують нашої батьківської уваги. А читати, я переконана, — це найкраще дозвілля у будь-якому віці.

Але, на жаль, більшість дитячих книжок закривають якісь базові речі. Тому я постійно була у пошуку книжки, яка була б цікавою та давала певний життєвий приклад. Сучасні діти захоплюються історіями про супергероїв. Ці персонажі, безумовно, дуже цікаві, але вони всі несправжні і їх супер-здібності вигадані.

Ви знаєте, що у певному віці дитині вкрай необхідний приклад для наслідування? Я стала шукати, про кого реального і зі справжніми супер-здібностями, можна розповісти дитині. Ми навіть провели дослідження та опитала читачів нашого видавництва.

Життя видатних людей — це те, що цікаво усім, в будь-якому віці. І що особливо важливо, це СПРАВЖНІ супергерої. Звичайні люди, як ми з вами, які зробили щось надзвичайне і змінили цей світ на краще. Ось цей приклад, якого так не вистачає нашим дітям!

Моя мрія та місія — щоб якомога більше дітей любили читати і читали хороші, добрі, правильні та корисні книжки. Наша адаптована серія книг «Видатні особистості для дітей» — це історії про звичайних хлопчиків та дівчаток, їх дорослішання та навчання, про перепони на шляху до успіху та щастя від досягнення мрій. Ці книги допомагають дитині отримати відповіді на питання про те, як працює цей світ, як досягти успіху, чому вчитися, який життєвий шлях обрати для себе.

Ми починали цю серію з книг про Стіва Джобса, Альберта Ейнштейна, Коко Шанель. А тепер у нашому арсеналі 11 біографій відомих на весь світ людей. І це тільки початок!

Зараз дуже хочу познайомити українських дітей з видатними особистостями нашої країни (Сікорський, Каденюк та ін.). Розповісти їм про винахідників, дослідження та досягнення яких, прославили Україну на весь світ. Вірю, щоб бути сильними та досягати більшого, дитині важливо знати свою історію.

Читайте разом з дитиною, говоріть з нею про важливе, дозвольте їй запитувати вас про все на світі — і ви назавжди залишитесь найкращими друзями! Читання розвиває дітей будь-якого віку. А читання правильних книжок разом з батьками — формує особистість і характер дитини, робить її успішною в подальшому житті. Спільне читання впливає на дружні відносини батьків та дітей. Перевірено на своїх дітях, близьких та знайомих.

Ольга Іванова,
видавець та директор ІРІО

Зміст

РОЗДІЛ 1. Народження мрії	8
Книгоман.....	10
Неймовірний подвиг.....	12
Космос стає ближче	14
Кумир дитинства	16
Запитання	17
РОЗДІЛ 2. Перші кроки до неба	18
Неймовірна жага знань.....	20
Спорт як спосіб життя	23
Залишаючи рідну домівку	25
Плеяда героїв і професіоналів	27
Запитання	29
РОЗДІЛ 3. Від льотчика до космонавта	30
Літаки, літаки.....	32
У цілковитій тиші і пільмі.....	34
Випробування часом.....	37
За крок від катастрофи	39
Космос кличе	41
Запитання	43
РОЗДІЛ 4. Підготовка до польоту всього життя	44
Американські уроки.....	46
Знову до школи	48
У космос — лише найважливіше	50
Останні дні перед стартом.....	52
Запитання	55

РОЗДІЛ 5. Зустріч із невагомістю	56
Як не проспати мить щастя	59
Перехід з однієї кімнати в іншу	62
Рослини в космосі — це нові друзі	65
Експерименти над собою і спостереження за Землею	69
Запитання	71
РОЗДІЛ 6. Життя на орбіті	72
Доба тривалістю 90 хвилин	74
Дозвілля у космосі	77
Сніданки у невагомості	80
Складніше, ніж на Землі	82
Запитання	85
РОЗДІЛ 7. Повернення додому	86
Останні години перед спуском.....	89
Неслухняні скафандри	91
Назад до Землі	95
М'яка посадка	97
Запитання	99
РОЗДІЛ 8. Життя після польоту	100
Перші дні на Землі	102
Поїздка по Америці і повернення до України	106
Запитання від Папи Римського	109
Запитання	111
РОЗДІЛ 9. Шлях у безмежжя	112
Все життя в одній книзі	115
Останній маршрут.....	119
Запитання	123
БІБЛІОГРАФІЯ	124

РОЗДІЛ 1

НАРОДЖЕННЯ МРІЇ

Життя людини має починатися з мрії.

Леонід Каденюк

На заході України, на Буковині, є незвичайне село. Називається воно Клішківці і розташоване на південних схилах Хотинської височини. Село оточують мальовничі долини, лощини та яри, надаючи йому неймовірної краси. У селі й одразу за ним протікає кілька річок і потічків, води яких багаті на різноманітну живність. Риболовля — чи не найулюбленіше заняття місцевих жителів.

Незвичайне це село з двох причин. По-перше, упродовж багатьох років його вважають найбільшим селищем Чернівецької області. По-друге, околиці Клішківців — справжнісінький музей під відкритим небом. Хоч куди підеш — на південь, захід, північ або схід, — неодмінно натрапиш на розкопки стародавнього поселення.

Упродовж сотень і тисяч років на цій території проживали різноманітні племена і народи. Цей край був обителлю для представників різних культур і щедро дарував їм свої природні багатства. Через десятки століть археологам вдалося віднайти сліди стародавніх поселень. Клішківці неначе опинилися всередині намиста із старожитностей.

28 січня 1951 року в одному з будинків цього села в родині вчителів народився хлопчик, чиє життя також стало важливою частиною історії. Історії його рідної України. Звали хлопчика Льоня Каденюк.

Книгоман

Льоня з'явився на світ не один, а з братом-близнюком Сергієм. А коли брати підростили, то все робили разом — і вчилися, і бавилися. Навіть школу закінчили однаково — кожен отримав срібну медаль.

Була у Клішківцях одна дуже весела розвага для дітлахів — ярмарок. Щонеділі в теплу пору року на сільській торжок з'їжджалися жителі сусідніх сіл. Більшість із них вбиралися в український національний одяг: вишиванки, киптарики, кучми. Чим там тільки не крамарювали! І килимами, і посудом, і вишивкою... Щаслива пора покупок для дорослих і забав для дітей.

Однак Льоню Каденюка відмалечку цікавило зовсім інше, він до нестями був закоханий у книжки. Хлопчик із головою поринав у світ шляхетних героїв і їхніх захопливих пригод. Його неначе магнітом притягували до себе загадки Всесвіту і мандрівки на край землі. Школяра Льоню можна було побачити в бібліотеці так само часто, як і на спортивних та ігрових майданчиках. Він із захватом читав найрізноманітніші книжки — не лишень художні, а й наукові. Однак не книжки стали першим враженням дитинства, яке визначило його подальшу долю.

Неймовірний подвиг

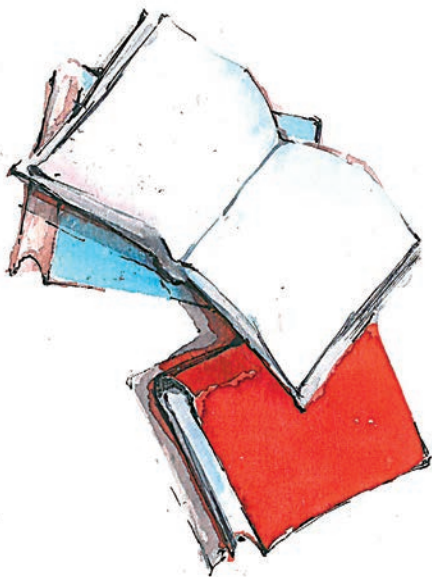
За два роки до народження Льоні зняли фільм «Повість про справжню людину». Це стрічка про льотчика Олексія Мересьєва, літак якого було збито під час Другої світової війни. Льотчик вижив при падінні, однак отримав важке поранення й три тижні повз лісом узимку, повертаючись до своїх побратимів. Він вижив попри холод і голод, дістався партизанського загону. У госпіталі його вилікували і повернули до життя, одначе довелося ампутувати ступні ніг. Та Мересьєв не полишив улюбленої справи. Він навчився ходити, бігати — і навіть танцювати! — у протезах, а потім повернувся до польотів і продовжив боротьбу проти ворога.

Ця історія вразила шестирічного Льоню Каденюка. Ще більшим потрясінням для нього стало те, що цей фільм виявився не вимислом, а щирісінькою правдою! І справді був такий льотчик, який відрізнявся від героя фільму лише однією літерою в прізвищі, — звали його Олексій Маресьєв. Все, що Льоня бачив на екрані кінотеатру, цей герой війни справді пережив 1942 року. І, до речі, сталося з ним це на території України — в районі міста Кривий Ріг.

Маресьєв був одним із визволителів своєї країни від німецько-фашистської окупації. І, певна річ, став героєм

мільйонів хлопчаків, прикладом для наслідування. А вжеж, і для Льоні Каденюка.

Хлопець вирішив: коли виросте, неодмінно стане льотчиком. Відразу після фільму він прочитав книгу письменника Бориса Пільового «Повість про справжню людину», за якою було знято стрічку. Детально вивчив історію Маресьєва. Відтоді в житті Льоні Каденюка і дня не було, коли б він не мріяв про небо. Він уявляв собі, як понад хмари піднімає швидкісний літак-винищувач і летить захищати рідну країну. Тоді він навіть уявити не міг, що це лише початок шляху до іншої, ще прекраснішої мрії.

Космос стає ближче

Дитинство першого українського космонавта випало на 1950-ті роки. Саме цей час став епохальним в історії освоєння людиною космосу. Тоді відбулися події, які визначили майбутнє космонавтики, проклали шлях для майбутніх дослідників обширу.

У жовтні 1957 року, коли Каденюку майже минуло сім, уперше було запущено штучний супутник Землі. 1959 року в космос відправили станцію, яка вийшла на орбіту Сонця. Того ж року ще одна станція досягла поверхні Місяця, а під час наступного запуску було сфотографовано так званий «темний бік Місяця» (ту його частину, яку ми ніколи не бачимо з Землі). І всі ці наукові подвиги здійснили вчені, які жили з Каденюком в одній країні. Про це розповідали по телевізору і на уроках у школах, про це говорили вдома і на вулицях. Досі недосяжний для людства космос ставав дедалі зрозумілішим і ближчим.

Авжеж, це було значно цікавіше за польоти на літаку. Дістатися туди, де не бували і не могли бути ані твої батьки, ані діди, ані прадіди, — неймовірна спокуса. Та коли з'явиться можливість відправити в космос саме людину, а не металеві керовані літальні апарати? Цього ще не знали ані Каденюк, ані навіть учені. Однак дослідники

й інженери докладали всіх зусиль, щоб наблизити цей історичний день.

У серпні 1960 року сталася ще одна важлива подія, що приголомшила весь світ. На космічному кораблі «Супутник-5» довкола орбіти Землі здійснили політ і вдало повернулися на рідну планету собаки Білка і Стрілка. Це була спроба дізнатися, як живий організм реагує на непростий космічний політ і на невагомість, як згодом це позначиться на його здоров'ї.

Провівши 25 годин на орбіті і 17 разів облетівши Землю, дві дворняжки, кожній із яких було менш ніж три роки від народження, вижили і стали першими в історії тваринами-космонавтами. До польоту людини в космос залишалося якихось кілька місяців.

